

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 22 – 23 maja 2017 r. na kierunku *prawo*
prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	8
Dobre praktyki	9
Zalecenia	9
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	10
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	9
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	11
Dobre praktyki	11
Zalecenia	11
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	12
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	17
Dobre praktyki	17
Zalecenia	17
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	17
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	17
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	17
Dobre praktyki	19
Zalecenia	19
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	19
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	19
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	19
Dobre praktyki	19
Zalecenia	20
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	21
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	21
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	22
Dobre praktyki	22

Zalecenia	23
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	23
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	23
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	24
Dobre praktyki	24
Zalecenia	24
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	25
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	25
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	
Dobre praktyki	26
Zalecenia	26
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	28
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)..	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład Zespołu Oceniającego (ZO) Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Wrzosek, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Tadeusz Biernat, ekspert PKA
2. dr hab. Tadeusz Stanisławski, ekspert PKA
3. dr hab. Kamil Kardis, ekspert ds. międzynarodowych
4. Artur Gawryszewski, ekspert ds. postępowania oceniającego
5. Adam Subotkowski, ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *prawo* prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się ZO z Raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast Raport ZO został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także absolwentami oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków ZO, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	Prawo	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Jednolite studia magisterskie	
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk prawnych/prawo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	10 semestrów – 300 punktów ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	58, w tym 31 samodzielnych nauczycieli akademickich, oraz 27 doktorów	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	1575	1566
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	277 ECTS	-

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiedzynarodowienie procesu kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Władze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach pismem z dnia 25 września 2017 r. dotyczącym odpowiedzi na raport z wizytacji na kierunku „prawo” prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, przedstawiły informacje na temat działań związanych z pełnym dostosowaniem koncepcji kształcenia z misją Uczelni, co wyraża się interdyscyplinarnym i międzynarodowym ujęciu programu studiów. W oparciu o tę koncepcję przygotowany został nowatorski – wyróżniający się w skali kraju – program studiów. Jako przykład można wskazać proponowanie w ramach programu nowych obszarów eksploracji naukowo-badawczej związanej z rozwojem nowych technologii, w tym Biotechnologii czy cyberprzestrzeni (inicjatywa Wydziału w zakresie podpisania listu intencyjnego dotyczącego współpracy międzyuczelnianej pn. Polskie Centrum Prawa Kosmicznego im. Manfreda Lachsa). Cechą wyróżniającą przyjętej koncepcji kształcenia – odpowiadającej misji i strategii Uczelni – jest dbałość o indywidualny rozwój studenta, począwszy od pierwszych lat kształcenia, co jest możliwe dzięki różnorodnej i interdyscyplinarnej ofercie programowej. **W związku z powyższym zachodzą przesłanki do zmiany oceny kryterium nr 1, z „w pełni” na „wyróżniająco”.**

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Natomiast odnośnie kryterium nr 2, należy wskazać, że cechą wyróżniającą – w skali kraju – jest wprowadzenie na ostatnim roku studiów przedmiotów interdyscyplinarnych, mających zapewnić realizację zakładanych efektów kształcenia poprzez prowadzenie modułów przez pracowników co najmniej dwóch katedr. Ma to pozwolić na lepsze przygotowanie do egzaminu na aplikacje prawnicze (np. Katedra Prawa Gospodarczego i Handlowego, oraz Katedra Prawa Finansowego). Duży wpływ na kształtowanie programu ma rada biznesu, powołana przy Wydziale. Tak więc na szczególne podkreślenie zasługuje bogata oferta fakultatywnych, mających charakter interdyscyplinarny, w tym prowadzonych w językach obcych. Za **oceną wyróżniającą** przemawia również wymóg posiadania dorobku naukowego potwierdzającego prowadzenie własnych badań przez nauczyciela akademickiego w zakresie proponowanych zajęć fakultatywnych.

Tabela 1

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Wyróżniająco
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Wyróżniająco

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na kierunku *prawo* jest ściśle powiązana ze strategią oraz misją Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, których głównym celem jest kształcenie studentów na najwyższym poziomie naukowym, merytorycznym, społecznym i etycznym, a także dbałość o zapewnienie wszechstronnego wykształcenia, z uwzględnieniem kompetencji oraz umiejętności specjalistycznych właściwych poszczególnym kierunkom studiów. Koncepcja kształcenia dla kierunku *prawo* uwzględnia specyfikę studiów prawniczych, polegającą na przekazaniu wiedzy, a także umiejętności i kompetencji społecznych, umożliwiających przygotowanie do egzaminów wstępnych na aplikacje, gdyż znaczna część absolwentów kierunku wiąże z tym swoją dalszą karierę zawodową. Dla zidentyfikowania indywidualnych potrzeb oraz w celu stworzenia koncepcji kształcenia odpowiadającej potrzebom otoczenia społeczno-gospodarczego powołano uchwałą Rady Wydziału Radę Biznesu, której celem jest wymiana poglądów i dialog z interesariuszami zewnętrznymi, stanowiące punkt odniesienia dla bieżącej oceny i monitorowania systemu kształcenia na Wydziale Prawa.

1.2.

Działalność badawcza realizowana przez pracowników naukowych Wydziału obejmuje wiele płaszczyzn i nosi znamiona projektów wieloletnich z naciskiem na aspekt interdyscyplinarny oraz międzynarodowy. Jest to bezpośrednio związane z dynamicznym rozwojem i przemianami prawa *sensu largo*, a także obecnością naszego kraju w strukturach Unii Europejskiej, co wpływa na wzmożenie badań prowadzonych na Wydziale w zakresie interpretacji prawa wspólnotowego.

Badania naukowe przyczyniają się też do zmian i rozwoju programu kształcenia oraz wpływają na zdobywanie przez studentów kompetencji badawczych. Możliwość uczestniczenia w pracach badawczych przez studentów realizowana jest za pośrednictwem kół naukowych, w ramach których studenci mogą przygotować pierwsze artykuły o charakterze naukowym, uczestniczyć w konferencjach naukowych, wygłaszać pierwsze wystąpienia na konferencjach organizowanych na Wydziale i poza nim, np. na konferencjach organizowanych przez koła naukowe innych wydziałów, prowadzić warsztaty i szkolenia dla interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Zaznaczyć ponadto należy, że studenci ocenianego kierunku studiów mogą aktywnie uczestniczyć w badaniach naukowych poprzez udział w kołach naukowych, często o innowacyjnym charakterze, które stają się następnie inspiracją dla studentów na innych Wydziałach Prawa w Polsce. Przykładowo na WPiA UŚ w 2013 r. zostało utworzone pierwsze

w Polsce Koło Naukowe Praw Zwierząt. Z kolei w 2015 r. utworzone zostało Koło Naukowe Prawo i Bioetyka.

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku *prawo* zatwierdzone zostały uchwałą nr 133/2012 Senatu z dnia 29 maja 2012 r. Realizacja kierunkowych efektów kształcenia odbywa się w ramach poszczególnych modułów wskazanych w obowiązujących siatkach studiów. Każdy z modułów realizuje wybrane efekty kierunkowe w taki sposób, by w rezultacie końcowym uzyskać wszystkie zaplanowane kierunkowe efekty kształcenia. Efekty kształcenia skonstruowane są w ten sposób, aby osiągnąć założone cele koncepcji kształcenia z uwzględnieniem specyfiki kształcenia na kierunku *prawo*, zakładającej kształcenie zarówno osób chcących kontynuować naukę na aplikacjach prawniczych, jak i osób wchodzących na rynek pracy. Zakładane efekty kształcenia związane są w ten sposób z koncepcją kształcenia dla kierunku *prawo*. Podkreślenia wymaga, że opracowanie efektów kształcenia opierało się na wzorcach międzynarodowych wynikających z Europejskich Ram Kwalifikacji dla Ucznia się przez Całe Życie (ERK) oraz na Ramach Kwalifikacji dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (EHEA).

Zgodnie z efektami kształcenia student nabywa umiejętności w zakresie oceny wydarzeń i zjawisk w kontekście ich związku z prawem, interpretacji przepisów oraz wyciągania wniosków, formułowania propozycji rozwiązań prawnych, przygotowania projektów aktów prawnych, opinii i rozstrzygnięć wymaganych w poszczególnych dziedzinach prawa, pozwalających jednocześnie na prowadzenie własnych badań naukowych. Przykładowo, efekt kształcenia K_U04 zakłada, że student umie odnaleźć właściwą regulację prawną, zinterpretować przepisy i wyciągnąć wnioski dot. dopuszczalnego lub wymaganego postępowania. Uzupełnieniem tych obszarów jest nabywanie kompetencji społecznych pozwalających określić i ocenić indywidualne oraz zbiorowe interesy poszczególnych uczestników życia społecznego, wzajemne relacje pomiędzy nimi oraz interes społeczny, co w przypadku zawodów prawniczych jest nieodłącznym elementem praktyki wykonywania zawodu. Efekt kształcenia K_K04 zakłada, że student ma umiejętność uczestnictwa w budowaniu projektów społecznych i jest przygotowany do pełnienia wielorakich funkcji w ramach ich realizacji. Nadto potrafi dostosować się do zaistniałych potrzeb, w szczególności w zależności od sytuacji pełnić rolę doradcy, arbitra, mediatora lub negocjatora.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na kierunku *prawo* pozostaje w ścisłym związku z realizacją strategii oraz misji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Koncepcja kształcenia zakłada również aktywizację studentów mającą na celu poszerzanie wiedzy oraz przygotowanie studenta do prowadzenia badań naukowych, jak również rozpoczęcie badań w trakcie studiów.

Na kierunku *prawo* prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, prowadzone są badania w obszarze, dziedzinie i dyscyplinie studiów, odpowiadającej określonym efektom kształcenia dla ocenianego kierunku studiów.

Efekty kształcenia zostały określone prawidłowo. Skonstruowane są w ten sposób, aby osiągnąć założone cele koncepcji kształcenia z uwzględnieniem specyfiki kształcenia na kierunku *prawo*.

Dobre praktyki

Studenci ocenianego kierunku studiów mogą aktywnie uczestniczyć w badaniach naukowych poprzez udział w kołach naukowych, często o innowacyjnym charakterze, które stają się następnie inspiracją dla studentów na innych Wydziałach Prawa w Polsce

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program kształcenia na kierunku *prawo*, zarówno na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej, jak również w formie niestacjonarnej, skonstruowany został na bazie treści kształcenia związanych z badaniami naukowymi prowadzonymi w Jednostce. Zakres treści programowych obejmuje moduły stanowiące przedmioty obligatoryjne, które obejmują zagadnienia będące przedmiotem badań naukowych prowadzonych przez poszczególne katedry. W szczególności moduły obejmujące np. prawo cywilne i prawo prywatne międzynarodowe, postępowanie cywilne, postępowanie karne, postępowanie administracyjne, prawo międzynarodowe publiczne realizują treści programowe, odnoszące się do zakresu badań naukowych prowadzonych w katedrach, tj. odpowiednio np. „Nowe wyzwania przed polskim prawem prywatnym międzynarodowym”; „W kierunku nowego Kodeksu cywilnego”; „Efektywność ochrony prawnej w postępowaniu cywilnym”; „Ochrona praw człowieka w procesie karnym”; „Instytucje postępowania administracyjnego”; „Kształtowanie nowych źródeł i podmiotów prawa międzynarodowego w dobie globalizacji”; „Status pokrzywdzonego w prawie międzynarodowym”. Program kształcenia obejmuje dodatkowo moduły prowadzone w języku obcym, odpowiadające badaniom naukowym prowadzonym przez poszczególne katedry, w szczególności takie moduły jak: „European Contract Law”, „Professional Legal Ethics”, odnoszą się do badań naukowych prowadzonych na Wydziale. Przygotowany nowy program studiów, od roku akademickiego 2015/2016, został gruntownie przemyślany i zoptymalizowany pod względem realizacji zakładanych celów, co pozwoli w jeszcze szerszym stopniu na rozpoznanie i zaspokojenie indywidualnych potrzeb studenta oraz indywidualizację toku studiów. Zmiana programu studiów jest wynikiem działań podejmowanych w celu zapewnienia jakości kształcenia.

Programy studiów obejmują moduły wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, w następujących wymiarach (program studiów 2015/2016): na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej (277 ECTS) i w formie niestacjonarnej (268 ECTS). Za wyjątkiem przedmiotów wykształcenia ogólnego, języka obcego, a także

technologii informacyjnej, wychowania fizycznego oraz praktyk, są to moduły związane z badaniami naukowymi prowadzonymi przez nauczycieli akademickich na kierunku *prawo*. Moduły zajęć związane z prowadzonymi badaniami naukowymi służą zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych, dlatego stanowią realizację 271 ECTS na studiach stacjonarnych oraz 272 ECTS na studiach niestacjonarnych (program 2015/2016). Liczba punktów ECTS realizowanych w ramach modułów do wyboru wynosi odpowiednio: na studiach stacjonarnych 91 ECTS, na studiach niestacjonarnych 90 ECTS. Rozmiar pracy własnej studenta wynosi odpowiednio: na studiach stacjonarnych 4370 godz. oraz na studiach niestacjonarnych 5706 godz. (program 2015/2016).

2.2.

Metody sprawdzenia i oceniania efektów kształcenia w trakcie procesu kształcenia uzależnione są od decyzji koordynatora modułu, w zależności od zakładanych efektów kształcenia, przy czym informacja na ten temat zamieszczona jest w opisach modułu oraz podawana do informacji studentom przed przystąpieniem do realizacji modułu. Ocena ta opiera się na określonych dla danego modułu metodach weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Przykładowymi metodami weryfikacji efektów kształcenia są: wypowiedź ustna na zadany temat, praca pisemna, test otwarty, test wyboru, przygotowywanie wzorów umów, rozwiązywanie kazusów, przygotowywanie referatów, praca w grupach, konwersacje pozwalające ocenić umiejętność argumentowania wyrażonego stanowiska. Ocena końcowa modułu udokumentowana jest w postaci pisemnych prac egzaminacyjnych oraz testów, a także w postaci wykazu zagadnień (pytań) egzaminacyjnych.

2.3.

Rekrutacja kandydatów na oceniany kierunek studiów odbywa się zgodnie z zasadami przyjętymi uchwałą Nr 467 Senatu z 19 maja 2015 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów w Uniwersytecie Śląskim. W przypadku studiów stacjonarnych kwalifikacja obejmuje konkurs świadectw dojrzałości. Wynik ostateczny stanowi sumę punktów procentowych z trzech przedmiotów zdawanych na egzaminie maturalnym w części pisemnej, z tym że rezultat osiągnięty z poziomu podstawowego zostaje pomnożony przez współczynnik 0,5. W przypadku, gdy kandydat zdawał więcej niż trzy przedmioty lub przedmiot na obydwu poziomach, brano pod uwagę wynik korzystniejszy dla kandydata. Poza tym z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego zostali dopuszczeni laureaci oraz finaliści olimpiad stopnia centralnego, wskazanych w załączniku do uchwały.

Limit przyjętych osób na studiach stacjonarnych został określony na 330 osób. W roku akademickim 2016/2017 do rekrutacji przystąpiło 1242 kandydatów, z czego zostało przyjętych na I rok studiów 351 osób (w związku z uzyskaniem przez większą liczbę kandydatów na ostatnim miejscu takiego samego wyniku). W odniesieniu do studiów niestacjonarnych, kwalifikacja następuje na podstawie złożonych dokumentów do wyczerpania miejsc, po uprzednim zarejestrowaniu się kandydata w systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK). W roku akademickim 2016/2017 limit miejsc określono na 500 osób, do rekrutacji przystąpiło (zarejestrowało się w IRK) 513 kandydatów, z czego ostatecznie przyjęto 424 osoby.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program kształcenia na kierunku *prawo*, zarówno na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej, jak również w formie niestacjonarnej, skonstruowany został na bazie treści kształcenia związanych z badaniami naukowymi prowadzonymi w Jednostce.

Program kształcenia obejmuje moduły stanowiące przedmioty obligatoryjne, które dotyczą zagadnień będących przedmiotem badań naukowych prowadzonych przez poszczególne katedry

Zakres i dobór modułów obligatoryjnych i fakultatywnych pozwala na realizację efektów kształcenia we wszystkich wskazanych obszarach wiedzy określonych w efektach kształcenia dla kierunku *prawo*.

Badanie osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia odbywa się na bieżąco poprzez weryfikację osiągniętej wiedzy w trakcie zajęć ze studentami oraz po zakończeniu każdego z modułów, w formie przewidzianej w planie studiów.

Rekrutacja kandydatów na kierunek *prawo* odbywa się zgodnie z zasadami przyjętymi uchwałą Senatu.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

3.1.

Funkcjonujący na Wydziale Prawa i Administracji Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) wprowadzony został w Jednostce na mocy uchwały nr 90/2015 r. Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie zatwierdzenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. W ramach systemu na Wydziale działa Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, który realizuje powierzone mu zadania w zgodzie z polityką jakości kształcenia na Uniwersytecie Śląskim określoną w zarządzeniu nr 162/2015 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 14 grudnia 2015 r. Ponadto w strukturze WSZJK funkcjonuje także na Wydziale Komisja ds. Jakości Kształcenia powoływana przez Radę Wydziału na wniosek Dziekana. Projakościowe działania znajdują się w sferze kompetencji Dziekana, Kolegium Dziekańskiego oraz Rady Wydziału.

W ramach procesu wdrażania Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia z inicjatywy Dziekana podjęte zostały prace zmierzające do oceny programu studiów na kierunku *prawo* i zaproponowania zmian w tym zakresie. W tym celu został powołany Zespół ds. Zmiany Programu Studiów. Prace Zespołu zostały rozłożone na kilka etapów. Rozpoczęło je posiedzenie Zespołu, na którym jego Przewodnicząca poddała pod dyskusję zasadnicze

kierunki zmian programu studiów, które przewidywały m.in. rozszerzenie oferty programowej, w szczególności uwzględnienie w większym stopniu pogłębiającej się współpracy między państwami Unii Europejskiej, przemyślenie sekwencji przedmiotów w siatce studiów, analizę adekwatności zapewnianych godzin bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim do złożoności i objętości problematyki będącej przedmiotem kształcenia w ramach poszczególnych modułów, rozwinięcie wewnątrzwydziałowej kooperacji w zakresie prowadzenia przedmiotów o charakterze interdyscyplinarnym, której przyświeca założenie stworzenia czterech bloków treściowych, mianowicie cywilnego, karnego, administracyjnego i ogólnego. Wytyczone kierunki zmian stanowiły podstawę do ich przedyskutowania przez przedstawicieli Zespołu z kierownikami katedr, których proponowane zmiany mogą dotknąć w największym stopniu (Katedra Prawa Konstytucyjnego, Katedra Teorii i Filozofii Prawa, Katedra Historii Prawa). Kolejne etapy projektowania programu studiów wypełniły konsultacje zaproponowanych przez Zespół zmian z przedstawicielami Samorządu Studenckiego oraz z kierownikami wszystkich Katedr. W spotkaniu z kierownikami katedr aktywnie uczestniczył również przedstawiciel Samorządu Studenckiego. Opinię interesariuszy zewnętrznych prezentowali nauczyciele akademicy, będący sędziami, adwokatami lub radcami prawnymi. W kręgu podmiotów zajmujących stanowisko w sprawie projektowanych zmian znajdowali się również prodziekani i kierownicy studiów na kierunku *prawo* (st. stacjonarne i niestacjonarne). Ostatnim etapem dyskusji w sprawie zmian programu studiów było posiedzenie Rady Wydziału, na którym głos mieli zarówno poszczególni samodzielni nauczyciele akademicy, jak i przedstawiciele młodszych pracowników naukowych oraz studentów. Przedstawiony w zarysie przebieg prac nad zmianą programu studiów doprowadził do jego modyfikacji w zakresie dotyczącym studiów stacjonarnych na kierunku *prawo* w drodze uchwały nr 57/2015 Rady Wydziału z dnia 28 kwietnia 2015 r.

Względ na specyfikę studiów niestacjonarnych na kierunku *prawo* przesądził o potrzebie przeprowadzenia dodatkowych konsultacji z kierownikami katedr w zakresie dotyczącym programu studiów w formie niestacjonarnej. W ramach ogólnego spotkania ze wszystkimi studentami studiów niestacjonarnych na kierunku *prawo* studenci przedstawiali uwagi dotyczące nadmiernego obłożenia egzaminami w sesji zimowej, z natury rzeczy krótszej od letniej sesji egzaminacyjnej, braku świadomości dokonywanego wyboru określonych przedmiotów w ramach pierwszych lat studiów i potrzeby przesunięcia tych przedmiotów na końcowy etap studiów, nadmiar przedmiotów teoretycznych, przede wszystkim jednak brak przedmiotów praktycznych, np. warsztatów kształtujących umiejętność przygotowania pism procesowych, zbyt małą liczbę godzin przedmiotów należących do najtrudniejszych w ramach programu studiów (Prawo karne, Prawo cywilne, Postępowanie karne). Studenci kwestionowali również przydatność określonych przedmiotów z praktycznego punktu widzenia, sugerując zmianę profilu niektórych przedmiotów na przedmioty do wyboru. Temu jednocześnie towarzyszyło podkreślenie braku w ofercie programowej takich przedmiotów, jak Kryminalistyka czy Postępowanie sądowo-administracyjne.

Na kanwie spotkania ze studentami został przygotowany projekt zmian programu studiów niestacjonarnych na kierunku *prawo*, który z jednej strony uwzględniał postulaty studentów, z drugiej strony opierał się w zasadniczym stopniu na modyfikacjach programu studiów, które zostały już przyjęte w odniesieniu do studiów stacjonarnych. Spotkał się on z dezaprobatą kierowników katedr w zakresie, w jakim przewidywał zwiększenie przedmiotów do wyboru

poprzez zmianę charakteru określonych przedmiotów oraz zwiększenie liczby godzin tych przedmiotów, w przypadku których weryfikacja efektów kształcenia ujawnia najniższą zdawalność. W konsekwencji został przygotowany kolejny projekt zmiany programu studiów niestacjonarnych na kierunku *prawo*, który został zatwierdzony uchwałą RW nr 85/2015 z dnia 26 maja 2015 r.

Bieżące monitorowanie programu kształcenia opiera się na systemie naczyń połączonych, który tworzą działania Dziekana WPiA, Prodziekanów, Kierowników Studiów oraz Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Wobec przeważającej liczby przedmiotów obowiązkowych w ramach programu studiów, monitorowanie programu kształcenia przez wymienione organy koncentruje się przede wszystkim na dokonywanym w odstępach półrocznych wraz z rozpoczęciem każdego kolejnego semestru i przeglądzie oferty przedmiotów do wyboru. Przegląd ten oprócz weryfikacji negatywnej, polegającej na zamknięciu możliwości wyboru przedmiotów, w przypadku których brak jest zainteresowania ze strony studentów lub zainteresowanie jest nikłe i liczebność grupy nie osiąga założonych, minimalnych poziomów, obejmuje również sprawdzenie, czy nowo zgłoszone przedmioty są oferowane przez pracowników naukowo-dydaktycznych mających dorobek w danej dziedzinie lub dyscyplinie naukowej albo doświadczenie zawodowe, gwarantujące należyłą jakość prowadzonych wykładów lub konwersatoriów. W tym ostatnim aspekcie ustalenie braku podstaw do uruchomienia określonego przedmiotu w ramach danej katedry lub przez określonego pracownika naukowo-dydaktycznego jest podstawą do zakwestionowania jego zgłoszenia do listy oferowanych przedmiotów do wyboru. W zakresie przedstawionych działań zazębiają się z reguły czynności podejmowane w wyniku analizy programu kształcenia na posiedzeniu poszerzonego Kolegium Dziekańskiego oraz czynności wynikające ze stałego kontaktu członków Zespołu ds. Jakości Kształcenia, nie wyłączając przedstawicieli doktorantów i studentów, należących do Zespołu. Inspirację do analizy programu kształcenia stanowią również informacje napływające przede wszystkim ze strony studentów, ale również pracowników naukowo-dydaktycznych, w ramach których podnoszone są uwagi lub postulaty dotyczące programu studiów. Informacje te są przekazywane Przewodniczącemu Zespołu ds. Jakości Kształcenia w celu ich uwzględnienia w ramach okresowego przeglądu programu studiów.

W ramach przebiegu studiów weryfikacja efektów kształcenia odbywa się w trzech następujących etapach:

- 1) w ramach oceny studenta w związku z realizacją określonego modułu składającego się na program studiów; ocena ta opiera się na określonych dla danego modułu sposobach weryfikacji wiedzy, umiejętności i kwalifikacji społecznych, np. na wynikach testów wiedzy, egzaminów pisemnych z pytaniami otwartymi, kolokwii, na umiejętności prowadzenia konwersacji, w szczególności umiejętności argumentowania wyrażonego stanowiska, pracach indywidualnych lub zespołowych, rozwiązywaniu problemów wykładniczych, w tym w aspekcie praktycznym (tzw. *kazusów*); końcowym kryterium jest ocena modułu, która w przypadku modułów, w ramach których zajęcia mają formę wykładu i ćwiczeń, stanowi wypadkową ocen uzyskanych w ramach poszczególnych form zajęć;
- 2) praktyki zawodowe; w na tym etapie weryfikacja efektów kształcenia, uwzględniająca przede wszystkim nabycie umiejętności, jest dokonywana przez Pełnomocnika Dziekana ds. Praktyk Studenckich,

3) proces dyplomowania przebiegający na podstawie zasad dyplomowania na wszystkich kierunkach studiów na WPiA, określonych uchwałą Rady Wydziału z dnia 14 września 2010 r.; proces ten obejmuje przede wszystkim przygotowanie pracy magisterskiej oraz egzamin magisterski. Zasady składania i archiwizacji prac dyplomowych określa zarządzenie nr 16 Rektora UŚ w Katowicach z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych. Procedura określona w zarządzeniu przewiduje kontrolę antyplagiatową prac dyplomowych, mającą na celu wyeliminowanie patologicznych zjawisk, które ujawniają się w przypadku prac dyplomowych, a polegają na przywłaszczeniu sobie autorstwa cudzego utworu i przedstawieniu go do oceny jako własnej pracy magisterskiej.

Ocena weryfikacji osiągania efektów kształcenia na każdym z wymienionych etapów podlega szczegółowej ocenie z perspektywy jakości kształcenia. W ogólnym zarysie, miarą osiągania efektów kształcenia na wymienionych etapach, obok kryteriów przyjmowanych w celu weryfikacji wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych w ramach danego modułu, są kryteria jakościowe, wynikające z analizy wniosków z hospitacji zajęć oraz ankietyzacji odnoszącej się do jakości zajęć.

Zakres hospitacji zajęć w ostatnich latach nie był w pełni zadowalający, mimo że wezwanie do ich przeprowadzenia zostało sformułowane przez Przewodniczącego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w stosunku do kierowników katedr. W tym stanie rzeczy Przewodniczący, w corocznym raporcie samooceny Jednostki w zakresie jakości kształcenia (z roku akademickiego 2015/2016), wystąpił z postulatem ustalenia w odniesieniu do każdego roku akademickiego listy 12 osób, których zajęcia miałyby być poddane obowiązkowej hospitacji. Postulat ten spotkał się z aprobatą Dziekana, w wyniku czego została zarządzona hospitacja wskazanej liczby nauczycieli akademickich, wytypowanych w porozumieniu Prodziekanami, Kierownikami Studiów oraz Przewodniczącym Zespołu ds. Jakości Kształcenia, przede wszystkim przy uwzględnieniu docierających do Władz Wydziału informacji mogących nasuwać wątpliwości co do należytej jakości prowadzonych zajęć. Z hospitacji sporządzane są protokoły, które gromadzi i analizuje Zespół ds. Jakości Kształcenia. Jeśli na gruncie analizy protokołów hospitacji Zespół stwierdzi okoliczności, które wymagają podjęcia dalszych działań kontrolnych lub przedsięwzięcia środków służących zaradzeniu niepokojącym zjawiskom w procesie weryfikacji efektów kształcenia, Przewodniczący Zespołu zwraca się z informacją o tym oraz wnioskiem o podjęcie określonych działań zaradczych lub dyscyplinujących do Dziekana WPiA, gdyby nie były wystarczające w tym względzie czynności przedsiębrane samodzielnie przez Przewodniczącego Zespołu. Stwierdzenie nieprawidłowości w ramach procesu kształcenia lub weryfikacji efektów kształcenia w odniesieniu do określonego pracownika naukowo-dydaktycznego powoduje w sposób automatyczny jego wciągnięcie na listę osób poddanych obowiązkowej hospitacji w kolejnym roku akademickim.

Wobec faktu, że ankietyzacja w poprzednich latach, przeprowadzana jednorazowo w ciągu roku akademickiego, na dwa tygodnie przed zakończeniem semestru letniego, nie pozwalała na objęcie jej zakresem wszystkich pracowników, przede wszystkim zaś była w niektórych wypadkach spóźniona, wobec wcześniejszego zakończenia cyklu zajęć, w bieżącym roku akademickim została zarządzona pod koniec semestru zimowego, co przyniosło wymierną poprawę liczebności ankiet i wzrost liczby nauczycieli akademickich objętych ankietyzacją (o ile w poprzednim roku akademickim liczba ankiet wyniosła 2850, a wcześniej sytuowała się na

jeszcze niższym poziomie, o tyle w tym roku zdołano już zebrać 6250 ankiet, obejmując zakresem ankietyzacji 83,5% nauczycieli akademickich). W celu uzyskania informacji w sprawie jakości kadry i jakości kształcenia w ramach zajęć prowadzonych przez osoby nie mające statusu nauczyciela akademickiego, które nie podlegają obowiązkowej ankietyzacji (osoby prowadzące zajęcia na podstawie umów zlecenia), Dziekan WPiA, odpowiadając pozytywnie na inicjatywę Zespołu ds. Jakości Kształcenia, zarządził objęcie ankietyzacją wskazanych osób. Ankiety tych osób są gromadzone i poddawane weryfikacji przez Zespół ds. Jakości Kształcenia.

W pozostałym zakresie wyniki ankiet są przekazywane, ze względu na ochronę dóbr osobistych, wyłącznie do wiadomości Dziekana. Z inicjatywy Zespołu ds. Jakości Kształcenia Dziekan WPiA zdecydował o ich przekazywaniu od bieżącego roku akademickiego Zespołowi w celu przetworzenia, zwłaszcza ustalenia pracowników naukowo-dydaktycznych, w przypadku których wyniki ankiet wykazują wyraźnie niższy poziom ocen w stosunku do średniej wydziałowej i wymagają podjęcia czynności wyjaśniających lub zmierzających do usunięcia nieprawidłowości w zakresie prowadzonych przez wskazanych pracowników zajęć. Tegoroczne ankiety podlegają obecnie informatycznej „obróbce” na poziomie Uniwersytetu, co uniemożliwia, jak dotąd, przeprowadzenie wskazanych czynności. Zespół ds. Jakości Kształcenia przeprowadził natomiast weryfikację ankiet dotyczących osób, które nie są objęte obowiązkiem ankietyzacji, np. prowadzących zajęcia na podstawie umowy zlecenia. Nie wykazała ona zjawisk, które wymagałyby przeprowadzenia czynności wyjaśniających lub zakwestionowania zlecenia prowadzenia określonych zajęć w przyszłości.

Po zakończeniu roku akademickiego Zespół ds. Jakości Kształcenia przygotowuje raport z oceny własnej Wydziału Prawa i Administracji w zakresie jakości kształcenia. Raport jest przedkładany Dziekanowi oraz Uczelnianemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia i stanowi podstawę do przygotowania całłościowego raportu w sprawie jakości kształcenia na Uniwersytecie Śląskim za dany rok akademicki. W przypadku sformułowania wniosków i rekomendacji w wymienionych raportach są one uwzględniane w ramach analizy potrzeb zmian w zakresie efektów kształcenia i programu studiów, dokonywanej przez Kolegium Dziekańskie. Przykładem w tym względzie mogą być rozszerzenie procedury ankietyzacji na osoby, które nie są objęte obowiązkową ankietyzacją, a więc prowadzących zajęcia nie mając statusu pracownika. Na kanwie dokonanej przez Zespół oceny programów kształcenia uwzględnione zostały propozycje Zespołu dotyczące zmian w programie studiów niestacjonarnych na kierunku *prawo*. Innym przykładem uwzględnienia wyników raportu składanego przez Zespół ds. Jakości Kształcenia jest wprowadzenie obowiązkowej hospitacji zajęć w zakresie ustalonym w porozumieniu z Dziekanem. Najbardziej zauważalnym przejawem uwzględnienia uwag podniesionych w raporcie Zespołu jest zrealizowanie w bieżącym roku akademickim obowiązku sporządzenia sylabusów w pełnym wymiarze, odnoszącym się do wszystkich przedmiotów realizowanych w ramach programu kształcenia.

3.2.

Informacje dotyczące warunków rekrutacji oraz programu kształcenia są zamieszczone na stronach internetowych wydziału oraz UŚ. Plany studiów, opisy modułów oraz sylabusy, dostępne są w wersji elektronicznej i podlegają systematycznej aktualizacji lub zatwierdzeniu wraz z rozpoczęciem semestru, na którym moduł jest realizowany. Strona internetowa UŚ

zawiera też zasady potwierdzanie efektów kształcenia uzyskanych poza edukacją formalną. Informacje zamieszczone na stronach internetowych są na bieżąco aktualizowane, co dotyczy również dorobku naukowego nauczycieli akademickich.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na podstawie przeprowadzonej oceny programowej na kierunku *prawo* prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, należy uznać, iż Wydział Prawa i Administracji posiada WSZJK normujący proces zapewnienia jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, zarówno o charakterze ogólnym, jak i odnoszący się bezpośrednio do wszystkich aspektów prowadzonego kierunku studiów. WSZJK w sposób kompletny i spójny określa prowadzoną politykę jakości, procedury, cele jakościowe oraz strategię ich realizacji.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, zatrudnionych jest łącznie 135 pracowników, w tym 23 z tytułem profesora, 37 ze stopniem doktora habilitowanego, 52 ze stopniem doktora oraz 23 z tytułem zawodowym magistra. W odniesieniu do nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe kierunku *prawo*, wynosi to odpowiednio 12 z tytułem profesora, 19 ze stopniem doktora habilitowanego, 27 ze stopniem doktora. Wszyscy zgłoszeni przez Uczelnię nauczyciele akademicy posiadają dorobek naukowy z zakresu dyscypliny „prawo”, a więc koreluje on z zakładanymi efektami kształcenia dla kierunku *prawo*.

Pracownicy Wydziału prowadzą szeroko zakrojone badania naukowe, o czym świadczą w szczególności publikacje naukowe, udział w programach i konferencjach o zasięgu krajowym i zagranicznym. Wszyscy pracownicy mają duże doświadczenie dydaktyczne, studenci pod opieką pracowników naukowych osiągają sukcesy w ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach oraz aktywnie uczestniczą w badaniach naukowych poprzez uczestnictwo w kołach naukowych.

4.2.

Zajęcia dydaktyczne prowadzone są przez pracowników prowadzących jednocześnie badania naukowe, w zakresie objętym programem studiów, zarówno w odniesieniu do modułów obligatoryjnych, jak również fakultatywnych. Zajęcia prowadzone są przez wybitnych specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa, często łączących wiedzę naukową z doświadczeniem praktycznym. Podkreślić należy, że pracownicy naukowcy Wydziału są autorami i współautorami bardzo licznych komentarzy kodeksowych oraz glos, co świadczy o ich uznanej pozycji w środowisku naukowym. Pozwala to włączać również studentów w badania naukowe, publikacje, granty i konkursy międzynarodowe.

4.3.

Dążenie do zatrudniania uznanej w skali kraju oraz na forum międzynarodowym kadry naukowej stanowi fundamentalne zadanie systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale stanowiąc podstawową gwarancję realizacji efektów kształcenia w ramach poszczególnych modułów. Zapewnieniu jakości kadry naukowej służą różne mechanizmy. W odniesieniu do okresowej mechanizm zapewnienia najwyższej jakości katedry naukowej polega na ocenie okresowej nauczyciela akademickiego dokonywanej przez Komisję ds. Oceny Nauczycieli Akademickich. Zakresem oceny objęta jest działalność naukowa, dydaktyczna, udział w kształceniu kadry naukowej oraz działalność organizacyjna. Jakość kadry naukowej jest również poddawana bieżącej weryfikacji przez Zespół ds. Jakości Kształcenia, który opiera się w tym względzie na wynikach ankietyzacji przeprowadzonej wśród studentów oraz na informacjach docierających systematycznie do członków Zespołu, a także na własnych czynnościach polegających na kontroli odbywania ćwiczeń, wykładów i dyżurów. W przypadku ujawnienia negatywnych zjawisk lub nasilenia negatywnych ocen jakości nauczyciela akademickiego przewodniczący Zespołu ds. Jakości Kształcenia informuje o tym Dziekana, a także podejmuje inne stosowne działania, np. podnosząc ujawnione zjawiska lub oceny na posiedzeniu Rady Wydziału. Tytułem przykładu można wskazać, że członkowie Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia podejmowali interwencję w następujących sprawach, przedstawionych w trakcie rozmów indywidualnych przez studentów:

- w związku z informacją o nieodbywaniu dyżurów w wyznaczonych terminach przeprowadzono rozmowę z prowadzącym zajęcia, zobowiązano go do ustalenia dodatkowych dyżurów i poinformowania o ich terminach studentów (ogłoszenie na stronie wydziałowej);
- w związku z niekomunikatywnością wykładu przeprowadzono dwie rozmowy z Kierownikiem Katedry zobowiązując go do ustalenia z prowadzącym koniecznych zmian, ewentualnie rozważenie zmiany prowadzącego;
- w związku z uchybieniami ujawnionymi w zakresie prowadzenia seminarium, w szczególności sygnalizowaną przez studentów niemożnością porozumienia się z prowadzącym zaproponowano studentom zmianę seminarium, poproszono Dziekana Wydziału o przeprowadzenie rozmowy dyscyplinującej z prowadzącym; ostatecznie w przypadku studiów niestacjonarnych seminarium zostało wycofane z oferty przedstawianej studentom do wyboru;
- w związku z uchybieniami zaistniałymi w toku procesu zaliczenia języka obcego przeprowadzono rozmowę z Kierownikiem Studiów Nauki Języków Obcych, zasugerowano wycofanie zajęć z oferty wobec braku możliwości porozumienia się studentów z prowadzącym.

Rozwój kadry naukowej udokumentowany jest awansami na WPiA. W latach 2012 – 2016 spośród pracowników zaliczanych do minimum kadrowego na kierunku prawo 8 osób uzyskało tytuł profesora, 12 osób stopień doktora habilitowanego oraz 5 osób stopień doktora, natomiast w odniesieniu do wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych WPiA, stanowi to odpowiednio: 14 osób (tytuł profesora), 25 osób (stopień doktora habilitowanego) oraz 13 osób (stopień doktora).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Minimum kadrowe na kierunku *prawo* prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na poziomie jednolitych studiów magisterskich zostało spełnione w stopniu wyróżniającym.
2. Wydział Prawa i Administracji UŚ w Katowicach prowadzi politykę kadrową, która umożliwia właściwy dobór kadry na kierunku *prawo*, a także sprzyja umiędzynarodowieniu tej kadry (m. in. program Erasmus+).
3. Dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *prawo*, a także ich kompetencje i doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych są adekwatne do realizowanego programu studiów i zakładanych efektów kształcenia na wyżej wymienionym kierunku studiów.

Dobre praktyki

Silne wsparcie Władz Wydziału w uzyskiwaniu awansów naukowych przez nauczycieli akademickich.

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Wydział Prawa i Administracji UŚ w ramach kierunku *administracja* współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym na wielu polach. Przede wszystkim wskazać należy współpracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, Urzędem Wojewódzkim, urzędami gmin i miast, starostwami powiatowymi, samorządowymi jednostkami organizacyjnymi (np. miejskie ośrodki pomocy społecznej, straże gminne, powiatowe urzędy pracy), Śląskim Komendantem Wojewódzkim Policji, Szkołą Policji w Katowicach, Wojewódzkim Komendantem Państwowej Straży Pożarnej, Wojewódzkim Sztabem Wojskowym, Biurem Terenowym Rzecznika Praw Obywatelskich w Katowicach, Wojewódzkim Zarządem WOPR, Centralną Stacją Ratownictwa Górniczego, Okręgową Izbą Radców Prawnych, Okręgową Radą Adwokacką, Śląskim Oddziałem Krajowej Izby Doradców Podatkowych, Krajową Szkołą Administracji Publicznej, Ministerstwem Rozwoju, portami lotniczymi (MPL Pyrzowice i MPL Balice). Współpraca ta polega na wsparciu przez te podmioty przy organizacji konkursów studenckich, konferencji naukowych studencko-doktoranckich, pomocy w działalności kół naukowych oraz organizacji studenckich, udzielaniu

informacji na temat praktyk i stażów studenckich oraz wsparciu absolwentów na rynku pracy. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym realizowana jest ponadto z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, które aktywnie wspierają działania Wydziału oraz współuczestniczą w organizacji wydarzeń naukowych. Przykładowo wskazać można stałą współpracę z Miastem Zabrze przy organizacji corocznych konferencji poświęconych samorządowi terytorialnemu. Pozwala to również na kontakty z lokalnymi przedsiębiorcami, którzy często stają się pracodawcami absolwentów kierunku *administracja*. Należy zaznaczyć, że Jednostka współpracuje także z liceami ogólnokształcącymi z województwa śląskiego, w ramach której to współpracy doktoranci i pracownicy Wydziału udzielają informacji na temat oferty studiów i zasad rekrutacji oraz przeprowadzają wykłady dla licealistów. Podkreślić trzeba, że współpraca ta jest ciągle poszerzana. Ostatnio nawiązano współpracę z Liceum Ogólnokształcącym w Siemianowicach Śląskich oraz w Wodzisławiu Śląskim. W ramach współpracy z otoczeniem i postulatem uwzględniania wzajemnych potrzeb interesariuszy zewnętrznych, studentów oraz pracowników kierunku, w 2013 roku nawiązano trwałą współpracę ze Stowarzyszeniem Rzeczników Konsumentów. Wymiernymi efektami tej współpracy są konferencje organizowane cyklicznie na WPiA UŚ z udziałem przedsiębiorców (np. Orange, Tauron), „regulatorów rynku” (m.in. UOKiK, URE, UKE), rzeczników konsumentów, studentów oraz organizacjami seniorów (V Kongres Obywatel Senior w Katowicach - maj 2016 r.).

W celu zintensyfikowania współpracy z otoczeniem, uchwałą Rady Wydziału nr 38/2015 z dnia 24 marca 2015 r. utworzona została w Jednostce Rada Biznesu, której zadaniem jest propagowanie, wspieranie i realizacja idei współpracy przedstawicieli nauki z otoczeniem rynkowym, w szczególności poprzez wspieranie wspólnych przedsięwzięć, promowanie najlepszych studentów, wymianę informacji o potrzebach w zakresie kształcenia. Przedmiotem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest również konsultacja programów studiów, ocena efektów kształcenia realizowanych w ramach programów studiów. Od wielu lat na Wydziale funkcjonuje Poradnia Prawna, która realizuje społeczną misję Uczelni i angażuje studentów, jak i całą społeczność akademicką, w pracę na rzecz tych, którzy szczególnie zagrożeni są pozostawaniem na marginesie życia społecznego. Ponadto w grudniu 2005 roku założony został Ośrodek Mediacji, którego celem jest wypracowanie i umocnienie praworządnych postaw wśród obywateli przez ukazanie im rozmaitych wariantów rozwiązań konfliktów drogą ugodową, osiąganą przez nich samych podczas procesu mediacji. Współpracę z otoczeniem umożliwia też Fundacja Wydziału Prawa i Administracji *Facultas Iuridica*, której celem jest wspieranie Wydziału i krzewienie wiedzy o prawie w polskim społeczeństwie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, prowadzi na ocenianym kierunku studiów, mimo profilu ogólnoakademickiego, rozszerzoną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W ramach współpracy z otoczeniem uwzględniane są wzajemne potrzeby interesariuszy zewnętrznych, studentów oraz pracowników, jak i oczywiście Uczelni.

Dobre praktyki

Jako dobre praktyki ZO wskazuje:

- współpracę Jednostki z liceami ogólnokształcącymi na terenie województwa śląskiego, w ramach, której przeprowadzane są wykłady dla licealistów;
- funkcjonowanie na Wydziale Prawa i Administracji Poradni Prawnej;
- utworzenie w Jednostce Ośrodka Mediacyjnego.

Zalecenia

Brak zaleceń.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia stanowi bardzo istotny element koncepcji kształcenia na kierunku *prawo* i jest czynnikiem decydującym o kierunkach jego rozwoju. Jest także wyrazem realizacji misji UŚ, polegającej m.in. na „tworzeniu przyszłości Śląska przez internacjonalizację badań i kształcenia, przez coraz bogatszą sieć połączeń między uczelniami polskimi i zagranicznymi.

Dążenie do umiejdzynarodowienia procesu kształcenia znajduje swój wyraz poprzez:

- stworzenie szerokiej oferty zajęć merytorycznych w j. obcych oraz włączenie tych zajęć do programu kształcenia,
- umożliwienie studentom dostępu do międzynarodowych prawniczych baz danych, publikacji w językach obcych i czasopism zagranicznych,
- umożliwienie zainteresowanym studentom przygotowywania i obrony prac magisterskich w językach obcych,
- uruchomienie Szkoły Prawa Amerykańskiego oraz Szkoły Prawa i Kultury Chińskiej,
- umożliwienie studentom uczestnictwa w konkursach typu Moot Court, połączonego ze wsparciem finansowym,
- udział studentów w organizowanych przez WPiA UŚ konferencjach międzynarodowych oraz angażowanie studentów w granty międzynarodowe,
- wsparcie strukturalno-organizacyjne: na WPiA funkcjonuje Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy i Programów Międzynarodowych, Pełnomocnik ds. Programu Erasmus – Studia, Pełnomocnik ds. Programu Erasmus – Praktyki.

W ramach rozwoju kierunku planowane jest uruchomienie pełnych dwuletnich studiów magisterskich w j. angielskim *International Law and Arbitration*. W tym celu złożono stosowny wniosek w konkursie POWER.

Od ponad 10 lat w ofercie kształcenia skierowanej do studentów kierunku znajdują się przedmioty w językach obcych: angielskim (ponad 30), niemieckim (2), francuskim (2). Liczba zajęć w ofercie wynosiła 23 w roku ak. 2011/12; 25 w roku ak. 2012/13; 29 w roku ak. 2013/14; 31 w roku ak. 2014/15 i 2015/16; 27 w roku ak. 2016/17). Przedmioty te są włączone w siatkę kształcenia jako zajęcia do wyboru i obecnie stanowią obligatoryjny element procesu kształcenia. Ponadto studenci kierunku mogą przygotowywać prace magisterskie w językach obcych. Szczegółowe zasady przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych zostały określone w zarządzeniu nr 77 Rektora z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie organizacji nauki języków obcych w Uniwersytecie Śląskim. Efekty kształcenia w zakresie

nauki języków obcych studenci mogą osiągnąć w ramach modułów lektoratu z wybranego języka obcego w wymiarze 120 godzin zajęć z bezpośrednim udziałem lektora (4 moduły realizowane w czterech kolejnych semestrach po 30 godzin w każdym), za które student uzyskuje 8 punktów ECTS (4 semestry po 2 punkty ECTS). W ramach pracy własnej studenta moduły lektoratu mogą przewidywać pracę z materiałami udostępnionymi na uczelnianej platformie nauczania na odległość. Po ukończeniu przez studenta czwartego modułu zajęć przeprowadzana jest weryfikacja efektów kształcenia w formie egzaminu.

Mobilność studentów i kadry realizowana jest w drodze umów bilateralnych, programu Erasmus+, programu współpracy *Programme in European Private Law for Postgraduates* - (www.pepp-home.eu), projektów międzynarodowych (7 Program Ramowy UE; projekty wyszehradzkie, projekty Fundacji współpracy Polsko-Niemieckiej), uczestnictwa w sieciach naukowych (*Odysseus Academic Network on Asylum and Migration in Europe*; sieć COST; sieć TransEuropeanExperts). Program Erasmus+ dla studentów kierunku jest realizowany na dwóch płaszczyznach: Erasmus Studia i Erasmus Praktyki. Aktualnie dla kierunku *prawo* podpisane są umowy o studia częściowe z 57 uczelniami partnerskimi, dające ponad 125 miejsc odbywania części studiów. Co roku ok. 35 studentów kierunku odbywa studia częściowe na uczelni partnerskiej, a ok. 10 odbywa praktyki zagraniczne. W ciągu ostatnich lat wzrosła liczba studentów z zagranicy studiujących na kierunku *prawo* i wynosi średnio 30 – 35 osób w roku akademickim, co daje równowagę między liczbą studentów wyjeżdżających i przyjeżdżających. Mobilność kadry wynosi średnio 100 wyjazdów i około 25 przyjazdów pracowników naukowych rocznie. Jednostka rozwija też sieć współpracy z zagranicznymi ośrodkami międzynarodowymi, starając się poszerzyć ofertę wymiany studenckiej i zwiększając liczbę osób uczestniczących w tej wymianie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Umiejscowienie procesu kształcenia stanowi bardzo istotny element koncepcji kształcenia na kierunku *prawo* i czynnik decydujący o kierunkach jego rozwoju. Na kierunku *prawo*, dostępna jest szeroka oferta zajęć dydaktycznych prowadzonych w językach obcych, w tym przede wszystkim w języku angielskim dla zagranicznych studentów goszczących na Wydziale Prawa i Administracji w ramach programu ERASMUS+. Zajęcia w języku angielskim prowadzone są m.in. na Wydziale Prawa i Administracji przez kadrę naukowo-dydaktyczną zaliczoną do minimum kadrowego na kierunku „prawo”. Obecnie dla ocenianego kierunku studiów podpisane są umowy o studia częściowe z 57 uczelniami partnerskimi, dające ponad 125 miejsc odbywania części studiów.

Dobre praktyki

Szeroka oferta zajęć dydaktycznych prowadzonych w językach obcych, w tym przede wszystkim w języku angielskim dla zagranicznych studentów goszczących na Wydziale w ramach programu ERASMUS+.

Bardzo duża mobilność studentów i kadry, która realizowana jest w drodze umów bilateralnych, programu Erasmus+ oraz programu współpracy *Programme in European Private Law for Postgraduates*.

Zalecenia

Brak zaleceń.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Wydziału mieści się w nowym, oryginalnie rozwiązanym architektonicznie budynku. Na cele dydaktyczne wykorzystywane są 2 aule na 326 miejsc, 2 aule na 250 miejsc, 2 aule na 200 miejsc, 2 aule na 100 miejsc, 16 sal ćwiczeniowych, 6 sal seminaryjnych. Sale wykładowe wyposażone są w projektory multimedialne, wizualizery, ekrany projekcyjne, mikrofony, profesjonalne nagłośnienie oraz system tłumaczeń symultanicznych. Ponadto, do dyspozycji studentów oddana jest pracownia komputerowa, a stanowiska komputerowe do pracy własnej studenta zainstalowane zostały w bibliotece WPiA. Poza pomieszczeniami dydaktycznymi, pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału dysponują odpowiednimi do pracy pomieszczeniami, w postaci siedzib katedr, gabinetów samodzielnych pracowników i pokoi adiunktów.

Z punktu widzenia kształcenia na kierunku *prawo*, ważnym elementem infrastruktury dydaktycznej jest laboratorium kryminalistyczne, w skład którego wchodzi laboratorium do badań dokumentów, wyposażone w urządzenie do wszechstronnego badania dokumentów (wideokomparator VSC 5000), mikroskop stereoskopowy, stanowisko do badań sygnatur umieszczonych na obrazach, grafikach oraz rysunkach (wykorzystywane w ramach kompleksowej analizy autentyczności dzieł sztuki). Ponadto infrastruktura obejmuje pracownię badań poligraficznych, wyposażoną w jeden poligraf konwencjonalny oraz w dwa poligrafy komputerowe. Pracownia służy do treningu rozpytań i przesłuchań, połączona jest audiowizualnie z umieszczoną obok salą zajęciową, w której zgromadzeni mogą obserwować na żywo zachowania osób w pracowni poligraficznej. Wydział dysponuje także salą sądową umożliwiającą przeprowadzanie symulacji postępowań sądowych.

Na WPiA używany jest system USOS – program do kompleksowej obsługi studentów, z którego korzystają także pracownicy administracyjni i naukowci. System umożliwia wysyłanie studentom informacji dotyczących prowadzonych zajęć, rejestrację na przedmioty do wyboru oraz do grup ćwiczeniowych. W systemie na bieżąco wpisywane są oceny z modułów, zamieszczane są tam także opisy modułów i sylabusy. Na terenie budynku zainstalowany jest system EDUROAM - Internet bezprzewodowy (13 punktów dostępowych) zarówno dla studentów jak i pracowników. Dostępna jest także platforma e-learningowa. Bieżące informacje związane z organizacją roku akademickiego, w tym plany zajęć, terminy dyżurów pracowników, udostępniane są na stronie internetowej Wydziału.

Uniwersytet dysponuje systemem Pionier, który może być wykorzystywany przez każdy z Wydziałów, będący systemem wideokonferencyjnym, umożliwiającym realizację łączności audio-wizualnej.

Potwierdzono w trakcie wizytacji ZO dostosowanie budynku WPiA do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dojazd do budynku został dostosowany dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Aule wyposażono w specjalne pulpity dla studentów niepełnosprawnych ruchowo. Współpraca z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych pozwala w każdej chwili dostosować poszczególne sale do bieżących potrzeb osób niepełnosprawnych oraz skorzystać z pomocy naukowych, ułatwiających naukę na terenie Uczelni oraz poza nią. Wszystkie wejścia i wyjścia są bezprogowe, co umożliwia w pełni korzystanie z infrastruktury Wydziału. Windy przystosowane są do przewozu wózków inwalidzkich. Przyciski na poszczególne kondygnacje posiadają oznaczenia w alfabecie Braille'a. Studenci niepełnosprawni mogą bezpłatnie korzystać z podziemnego parkingu, z którego windą dostaną się na każde piętro budynku. Na każdym piętrze osoby niepełnosprawne mają do dyspozycji specjalnie dostosowane toalety.

W budynku funkcjonuje nowoczesne zaplecze socjalne z miejscami konsumpcyjnymi na około 100 osób

7.2.

Biblioteka wydziałowa liczy ponad 160 tysięcy woluminów, z czego 110 tys. stanowią wydawnictwa zwarte, a ok. 50 tys. ciągle. Biblioteka prenumeruje 308 tytułów czasopism, z czego 58 to tytuły zagraniczne. Informacje o zbiorach prezentowane są w OPACu BUŚ, na stronie wydziałowej, a także w tradycyjnych katalogach. Biblioteka opracowuje w systemie PROLiB bibliografię prac naukowych pracowników Wydziału, która zawiera rekordy od 1968 roku.

Zbiory udostępniane są poprzez wypożyczalnię i czytelną. Prawo do korzystania z wypożyczania na zewnątrz posiadają studenci i pracownicy UŚ. W czytelni udostępniane są zbiory wszystkim zainteresowanym. Czytelnia liczy 110 miejsc i jest podzielona na część studencką i naukową. W czytelni głównej wydzielono 50 stanowisk komputerowych dla czytelników. Księgozbiór podręczny liczy ok. 20.000 woluminów i jest na bieżąco uaktualniany.

Potwierdzono, w czasie wizytacji ZO, dysponowanie licencjami wiodących elektronicznych baz prawniczych polskich i zagranicznych. W czytelni na wszystkich stanowiskach komputerowych można korzystać z baz polskich i obcych: LEX OMEGA Intranet, LEGALIS, INFORLEX, Polska Bibliografia Prawnicza, WESTLAW, HeinOnline, Oxford Journal Law, Legal Source, a także z innych baz dostępnych w sieci BUŚ, za pomocą systemu zdalnego dostępu do baz danych HAN UŚ, który umożliwia korzystanie z baz także poza czytelnią.

W trakcie wizytacji ZO dokonał oceny zawartości biblioteki wydziałowej pod kątem dostępności literatury podstawowej i uzupełniającej, wskazanej w losowo wybranych sylabusach. Weryfikacji poddano sylabusy z następujących przedmiotów: *Prawo prywatne międzynarodowe* – literatura podstawowa 3 pozycje, literatura uzupełniająca – 19 pozycji, *Prawo administracyjne* – literatura podstawowa 5 pozycji, literatura uzupełniająca – nie podano, *Prawo dowodowe w procesie karnym* – literatura podstawowa 13 pozycji, literatura uzupełniająca – nie podano, *Teoria i filozofia prawa* – literatura podstawowa 1 pozycja,

literatura uzupełniająca – nie podano, *Postępowanie karne* – literatura podstawowa 5 pozycji, literatura uzupełniająca – 5 pozycji, *Ethical Problems of Contemporary Law: People, Animals, Medicine* – literatura podstawowa 5 pozycji, literatura uzupełniająca – 5 pozycji. W analizowanym zestawieniu brakowało w bibliotece jedynie 1 z wymienionych pozycji wskazanych w literaturze podstawowej i uzupełniającej. Podkreślić należy, że wskazane w sylabusach pozycje literatury były w bibliotece w kilku, a często w kilkunastu egzemplarzach.

7.3.

W charakterystyce rozwoju infrastruktury podkreślić należy udoskonalanie bazy dydaktycznej i naukowej poprzez wymianę i uzupełnianie sprzętu audiowizualnego oraz stanowisk komputerowych. Ma miejsce systematyczne uzupełnianie księgozbioru biblioteki wydziałowej, nabywanie, na wniosek pracowników naukowych, zagranicznych publikacji naukowych. Rozszerzany jest dostęp do elektronicznych systemów biblioteczno-informacyjnych i baz danych krajowych oraz zagranicznych, na bieżąco organizowane są także szkolenia dla studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Doskonała baza dydaktyczna i bardzo dobre zaplecze do prowadzenia badań naukowych. Dla wizytowanego kierunku studiów, jakim jest *prawo*, obok warunków lokalowych umożliwiających prowadzenie zajęć dydaktycznych i możliwości pracy naukowej na Uczelni, szczególne znaczenie ma dostęp do literatury naukowej, możliwości korzystania za pośrednictwem nowoczesnych komunikatorów z najnowszych opracowań naukowych zagranicznych i informacji zawartych w bazach danych informacji prawniczej. Wszystkie te warunki są spełnione na bardzo wysokim poziomie.

Dobre praktyki

Wyposażenie infrastrukturalne w formie laboratoriów pozwalających na uzupełnienie kształcenia na kierunku *prawo* o wymiar praktyczny.

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

1.1.

Na podstawie spotkania ze studentami oraz analizy dokumentacji można stwierdzić, że system pomocy materialnej na kierunku funkcjonuje dobrze. Studenci mają zapewniony dostęp do

wszystkich form pomocy przewidzianych w art. 173 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym na sprawiedliwych i przejrzystych zasadach, a wszystkie decyzje są im doręczane wraz z pouczeniem o możliwości odwołania. Studenci wskazali, że szczególnie wysoko oceniają tempo przyznawania świadczeń, uzasadniając to tym, że pierwsze stypendia wypłacane są już w listopadzie, nie zdarzają się zaległości a sama kwota świadczenia jest wysoka.

Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Śląskiego został opracowany po konsultacjach i w uzgodnieniu z właściwym organem Samorządu Studentów Uczelni. Studenci wyrazili pozytywną opinię na temat przejrzystości systemu stypendialnego oraz polityki informacyjnej w tym obszarze. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego biorą czynny udział w procesie weryfikowania wniosków o stypendia. W razie odmowy przyznania stypendium student ma prawo odwołać się do Uczelnianej Komisji Odwoławczej. Poza systemem stypendialnym w ramach Wydziału przyznawane są doroczne nagrody: Nagroda im Profesora W. Pańki w wysokości 10 000 zł dla najlepszego absolwenta; Nagroda im. Profesor O. Górniok za najlepszą pracę magisterską i doktorską z zakresu prawa karnego i procedury karnej. Strona internetowa Jednostki zawiera bardzo obszerne, dobrze usystematyzowane informacje na temat kwestii stypendialnych, są tam też opublikowane wzory pism i stosowne akty prawne.

W opinii studentów Władze Dziekańskie oraz nauczyciele akademicki są otwarci na współpracę i w każdym przypadku wysłuchują oraz rozstrzygają ich ewentualne skargi. Samorząd Studencki oraz starości grup działają w imieniu studentów i skutecznie rozwiązują ich problemy. Władze Dziekańskie skutecznie realizują zapotrzebowanie studentów na zasoby dydaktyczne. W wielu aspektach studenci jak i członkowie Samorządu Studenckiego podkreślają przyjazne nastawienie wszystkich pracowników Uczelni. Studenci czują szczególną satysfakcję z indywidualnego traktowania każdego z nich.

Zaangażowanie studentów w działalność samorządu jest wysokie a Władze podejmują liczne starania, aby zaangażować studentów w aktywność na rzecz Wydziału. Głównie dzięki temu zaangażowaniu studenci działają w komisjach stypendialnych, dyscyplinarnych, jakościowych oraz obecni są na posiedzeniach Senatu.

Na wizytowanym kierunku studiów wielu studentów zaangażowanych jest w działalność w kołach naukowych. Na Wydziale aktywnie działają 33 koła naukowe, wszystkie tematycznie związane z wizytowanym kierunkiem. Studenci obecni na spotkaniu z ZO wskazali wiele przykładów inicjatyw, publikacji naukowych (w tym realizowanych razem z pracownikami naukowymi) i przedsięwzięć międzynarodowych. Studenci wysoko ocenili kwestie związane z działalnością organizacyjną kół (w tym rezerwację sal czy rozliczenia finansowe), procedury administracyjne i ich przejrzystość, wskazując, że wszystkie potrzebne informacje znaleźć można na stronie internetowej Jednostki. Studenci wysoko oceniają wsparcie opiekunów, jak również dostępność laboratorium kryminalistycznego oraz sali do symulacji rozpraw sądowych. W działalność kół naukowych angażują się również studenci studiów niestacjonarnych.

Studenci bardzo dobrze oceniają pracę Samorządu Studenckiego, mając dużą wiedzę na temat inicjatyw i zadań samorządu. Członkowie samorządu intensywnie konsultują swoje stanowisko i inicjatywy z resztą studentów, angażując dodatkowo w swoje prace studentów niebędących formalnie członkami organu przedstawicielskiego samorządu.

Co roku ok. 35 studentów kierunku odbywa studia częściowe na uczelni partnerskiej, a ok. 10 odbywa praktyki za granicą.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO stwierdzili, że Jednostka wspiera ich w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Studenci mogą realizować praktyki i staże oraz są do tego zachęcani również poza obowiązkowym, wymaganym przez program studiów zakresem. Jednostka włącza w proces dydaktyczny praktyków, co studenci dostrzegają i wskazują jako istotny walor kształcenia.

Szereg ważnych działań realizowanych jest przez Biuro Karier, ogólnouczelnianą Jednostkę odpowiedzialną m.in. za współpracę z podmiotami zewnętrznymi, pozyskiwanie ofert praktyk, staży i pracy, organizację warsztatów i szkoleń, promowanie Uczelni oraz doradztwo zawodowe. Studenci ocenianego kierunku korzystają z oferty Biura Karier głównie w zakresie poszukiwania miejsc praktyk i pracy. Portal prowadzony przez Biuro Karier wspólnie z innymi uczelniami pozwala na dostęp do ofert również spoza regionu. Biuro Karier informuje studentów o swoich działaniach przez dobrze prowadzoną, na bieżąco aktualizowaną stronę internetową oraz poprzez informator rozdawany studentom pierwszego roku. Na Uczelni funkcjonuje Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, oferujące silnie zindywidualizowane wsparcie dla studentów niepełnosprawnych. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO jakość obsługi administracyjnej na ocenianym kierunku jest wysoka. Godziny pracy dziekanatu i innych jednostek administracyjnych są w opinii studentów adekwatne do ich potrzeb. Wzory podań są publikowane na stronie internetowej Jednostki. Uczelnia prowadzi również rozbudowany portal internetowy, w którym zbierane są wszelkie informacje przydatne z punktu widzenia studenta. Studenci stwierdzili, że obowiązujące ich regulaminy, programy studiów i inne akty prawne są na ogół czytelne i zrozumiałe, zaś publikowane informacje – aktualne, wyczerpujące. Na Wydziale powołany jest osobny dział, do którego studenci mogą się zgłaszać w razie potrzeb związanych z otrzymaniem pomocy materialnej. Studenci są w pełni zadowoleni z jakości obsługi administracyjnej.

1.2.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO nie byli w stanie podać wielu przykładów sytuacji konfliktowych czy ewentualnych problemów zgłaszanych Władzom. Drobne uwagi zgłaszane są głównie za pośrednictwem samorządu, a okazją do pogłębionej dyskusji i zebrania informacji są regularne spotkania Władz Dziekańskich ze studentami. W ramach podobnych spotkań monitorowana jest również aktywność kół naukowych. Jak wskazali studenci, spotkania przedstawicieli kół naukowych z Władzami odbywają się kilka razy w roku i omawiane są na nich szczegółowo ewentualne trudności i problemy związane z działalnością naukową. Na spotkaniach takich studenci otrzymują również informacje zwrotne na temat dotychczas podjętych działań naprawczych. Przykładem takich działań przeprowadzonych na wniosek studentów jest szersze udostępnienie laboratorium kryminalistycznego, sali do symulacji rozpraw sądowych oraz wyposażenie sali do symulacji w togi. Regularne spotkania z samorządem pozwalają na analizę potrzeb studentów w zakresie oferty Biura Karier. Jednostka nie wdrożyła narzędzia w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia pozwalającego na okresową ocenę dostosowania kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka zapewnia studentom silne wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia. Studenci mają do dyspozycji dobrą infrastrukturę, rozwiniętą sieć kół naukowych, dobrze prosperujący samorząd oraz procedury składania wniosków i ewentualnych skarg.

Dobre praktyki

Należy bardzo dobrze ocenić narzędzie jakościowe polegające na regularnych spotkaniach otwartych ze studentami.

Zalecenia

Dostrzegając i doceniając dotychczasowe liczne działania na rzecz dostosowania procesu kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych, zaleca się jednocześnie wdrożenie narzędzia pozwalającego na monitorowanie tego obszaru w sposób usystematyzowany i kompleksowy.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności

